

VERTEC.

Izbája
1. dné v
mesecu
in stoji
za celo
leto po
pošti
2 gl.
60 kr.,
za pol
leta 1 gl.
30 kr.
Brez
pošte:
za celo
leto 2 gl.
40 kr.,
za pol
leta 1 gl.
20 kr.

Naroč-
nina naj
se na-
prej pla-
čuje in
pošilja
ured-
ništvu v
šent-
peter-
skem
pred-
mestji
hš. št. 15
v Ljub-
ljani.
(Lai-
bach.)

Časopis s podobami za slovensko mladost.

Štev. 4.

V Ljubljani 1. aprila 1874.

Leto IV.

Popotnik.

Ko potujem v tuje kraje.
Dalje brez strahú hitim
Ali v noči, ali v dnevi,
Nikogar se ne bojim. —
Zvezdice so moja družba,
Mesec sveti mi lepó —
Vse počiva, vse miruje,
Samo moje ne okó.
Brez počitka mérim cesto,
Nič ne dé, če tudi sam,
Dobro vem, da srečno hodim,
Mirno v sebi vest imam.

Rosán.

Zvesta hči.

(Resnična povest, poslovenil V. Jarc.)

Mnoge krasne prizore otročje ljubezni, tihega zatajevanja samega sebe nam hrani zgodovina v svojih listih. Mislim, da bi ne bilo napačno, ako bi se z neizbrisnimi písmeni v zgodovino zapisalo tudi to, kar vam zdaj povem. S preprostimi besedami, a po resnici vam povem, kar se je zgodilo. Nečem si iskati gizdavih besed, s katerimi se navadno čuteča serca pridobivajo, nego povedati vam hočem povest, kakor se je dogodila, brez vsega vpletanja in be-

sednega krasotíla, ter vam pokažem podobo nepremične zvestobe in prave otročje ljubezni.

Ivan je bil ubog dninar v Jelénjem. S težkim, trudljivim delom je živil svojo obilo družino; njegova verla žena ga je povsod podpirala. Red in mir v hiži, zadovoljnost in terdno upanje v Boga jima je sladilo težko zasluženi kosec kruha, dokler jima po dolgej bolezni pridne in delavne žene tudi tega nedostane (primanjka) ter skerb in siromaštvo poterka na njíju vrata.

Če tudi si je Ivan krepko prizadeval, da bi več zaslužil; če tudi je svojim ustom pritergaval, da bi nasitil lačne otročiče in ljubej bolnej ženi olajšal bolečine: vendar je vse to malo pripomoglo, izboljšati njegovo uboštvo; dan za dnevom mu ja rastle siromaštvo v hiži, in on sam je uže stal ves brezupen pred grozovito pogubo.

Bilo je 1870. leta. Nenavadno huda zima se je v gorah pričela. V Ivanovej hiži je bil nedostatek (pomanjkanje) večji in večji. Skerbí so se množile in mučile poštenega očeta, da se jih nij vedel ubraniti. A to, česar se je najbolj bal, bila je zima, ki je stala baš pred durmi, ter mu je vzela še tisto malo zaslužka, kar ga je imel zunaj pod milim nebom. Ves brezupen je vzdihoval ter mislil o prirokih (pripomočkih), da bi sebe in svoje ljubljene otél hude lakote, ki jim je pretíla. A zaman vse! Kar koli je poskušal, izpodletelo mu je, ter vse njegovo prizadevanje je bilo brez uspeha.

Siromaštvo je napósled tudi ubozeга Ivana potisnilo na posteljo. Kaj zdaj početi? kam se déti? Pohižje je bilo malo ne uže vse razprodano, da so si kupili hrane konči na nekoliko dníj. A zdaj niti uže tega nij bilo. Mej praznimi stenami na siromašnem slamnem ležišči sta vsa osaméla zdihovala uboga roditelja.

Da, tudi sam korun, ki je bil namenjen v seme, ves njíju up prihodnjega leta, bil je použit, in zadnja lesena sóderga izpod strehe je tléla v péči, da bi konči nekoliko ogrela merzlo sobo.

Necega dne Ivan, vidéč ubogé lačne otroke, začuti se mahoma zopet terdnega; zdi se mu, da mu je dragi Bog zopet podelil neprecénjeni dar sladkega zdravja, da bi ohranil sebe in svojo ubogo obítelj (rodovíno).

Marijca, njegova najstarejša hčerca, ljubezniva deklica, imejóč do petnajst let, sramovala se je kruha prositi od tujih ljudíj. A zdaj, ko je sila verha dokipéla, — mati leží bolna v postelji, njene sestrice in bratci prosijo kruha, — zdaj uže nij mogla dalje ugajati svojim plemenitim čutilom; treba je bilo pomoči iskati pri dobrih in usmiljenih ljudéh. A tudi ta podpora nij bila dolga in tudi premajhena, da bi ob njej bila siromašna obitelj preživéla čez zimo. Ostal jim je bil samo še eden up.

Ivan se je namreč spómnel svojih nekedanjih gospodarjev v daljnih rudnikih, katerim je zvesto in pošteno služil v mladosti. Od njih se je nadejal gotove pomoči, ker so bili malo ne vsi imovíti, in je tudi poznal njih blago serce. „Izvestno (gotovo) mi dadé toliko, da si čez zimo ohranimo življenje ter se otmemo strašne smerti, s katero nam pretí huda lakota. Izkušal bodem — reče — takój na pómlad neutrudljivo delati, da pošteno vernem vse, kar mi posodijo.“ Tako je mislil ubogi Ivan ter sklenil zveršiti svojo naméro. Povedal je ženi, da misli íti k svojim nekedanjim gospodarjem in znancem, ter je prositi podpore, da preživé zimo. Blaga žena, da-si je vedela, kako jim je potreba tuje pomoči v tolikej stiski in bédí (revi), vendar nij mogla privoliti, da bi se nje mož

v prehudej in merzlej zimi spuščal na daljni pot, in to posebno zdaj, ko od zadnje bolezni še ni ves okréval. Bala se je, da bi mož zopet vnovič ne izbollel. Oj uboga žena! da bi ona bila njegovo zdravje prav poznala, za ves svet bi mu ne bila dala iti z dómu. Želja, pomagati svojej obítelji v prevelikej stiski, navdušila ga je, da je ozdravel, a njegovo zdravje se je kazalo samo na videz; tudi pri luči plamen še enkrat zablisne, predno ugasne.

Da se uboga žena konči nekoliko potolaži, dovoli jej Ivan prisiljen, da ga Marijca na njegovem potu sprémi. Ako tudi še mlada, vendar ima deklica toliko kreposti, da bode slabemu očetu na pomoč preko stermega gorovja, da mu bode na tolažbo in zabavo po težavnem potu, in ako ljubi Bog omeči serca ónih mož, katerih se je namenil pomoči prositi, pomagala mu bode Marijca živež, ali kar si uže dobóde, domóv nositi. Ivan ustréže volji svoje bolne žene, ako tudi bi mu ljubše bilo, da bi Marijca doma ostala pri bolnej materi, ki je kar dlje tem bolj slabéla.

A niti otroci niso mirovali, proséč, naj gre Marijca z očetom, da se mu kaj žalega na potu ne bi primerilo.

Oj kako žalostno je bilo zdaj vse po hiži! Oče poljubi svojo bolno ženo, jemáje slovo od nje, kakor da bi se jima bilo za vselej razločiti. Marijca tolaži lačne bratce in séstrice, ter jim obéta, da se kmalu zopet verne z očetom in jim prinese orehov, kruha in suhega ovočja (sadja). Potem stopi še k bolnej materi, ki jokaje obeta, da bode vedno za njju molila, zatorej naj potujeta srečno. Oče vzame palico v roke, poljubi in prižme lačne otročičke tako tesno k sebi, kakor bi se vse to godilo zadnjikrat v življenji, ter naglo stopi z Marijco iz hiže. Bilo je to 25. dan februvarja meseca 1870. leta. —

Čversto in hrabro je korakal Ivan v začetku po globocem snegu, ki je na debelo pokrival gorske steze. Ali kmalu začuti, da mu pojemlje moč, ter ne more se dalje geniti. Udje obnemorejo, — zadene ga kaplja in mertev obleži v snegu. Pol ure od Jelénjega so našli mertvo telo nesrečnega očeta, ki je ostavil bolno ženo z malimi otročiči. Ljuba in zvesta hčerka Marijca se je žertvovala ljubezni k predragemu očetu, in tudi njo so našli zmerzlo poleg očeta.

Mogla bi se bila Marijca še oteti, da je očeta ostávila ter hitro dalje hitela. A mislila je, da ljubega očeta še oživí, in ta misel jej je bila dražja in svetejša nego li svoje si življenje, katero je hudi in neusmiljeni mraz tako naglo ugasil.

Dva dni pozneje so našli obá okerčála od mraza. Marijčino telo je bilo živa priča notranjega bojevanja in njene prevelike ljubezni k očetu. Slonela je malo ne na pol slečena preko persij mertvega očeta, kakor bi ga hotela s svojo gorkoto prebuditi. Roki sta bili terdo okléneni njegovega vratú in veter se je igral z njenimi dolgimi razpletenimi lasmi; vzela je bila namreč robec raz glavo, da bi ž njim obnemoglega očeta gorko ovila; svojo jopo mu je bila položila pod glavo, s svojo zavravno ruto mu obvila nogi, telo mu ogernila s svojim krlom. V njenih pol odprtih očeh se je lesketala zmerzla solza, s katero je morebiti — a zaman! klicala ljudí na pomoč. Mraz njenega cvetočega obrazka nij bil nič izpremenil; kakoršen je bil v življenji v milej bolečini, ki se je čitala na njenem obličji, baš vse to se je videlo na njej tudi zdaj po smerti.

Gosta trava krije vkupno gomilo obéh: nesrečnega očeta in blage zveste hčerke na pokopališči v Jelénjem. Ko so njiju telesi izročili materi zemlji, ter

so ljudje iz obližja slutili, kaj bi bilo krivo žalostne smerti, nemudoma so hiteli siromašnej vdovi na pomoč. Podpora je res tudi prišla, a nihče nij mogel nadomestiti sirotam umeršega očeta in serčno ljubljene Marijce, ki bi bila utegnila še dolgo dolgo živeti. —

Sami nezadovoljni hlapci.

Na Dunaji, največjem mestu našega cesarstva, kjer prebiva mnogo ljudij vsake verste od cesarja do prosjaka, dogodi se tudi različnokaj čudnega.

Nekega dne je stal v odvetniškej pisarnici lesen hlapec*), s katerim je gospod skôrne izuval in mermral: „To je življenje, da se Bogu smili, ker je treba ves dan v kotu čepéti in čakati gospodovih skôrnov. In kadar pridejo skôrni mokri in blatni, tedaj je tékar (še le) meni gorjé; dokler enega izuвам, teptá me drugi ter naposled me v zahvalo sune, da se zvalim pod posteljo, kakor sem dolg in širok. Skôren biti, o to je vse drugo! Skorni gredó vsak dan na izprehod, vidijo mnogo lepega po svetu, in kedar se utrudijo, pridejo, izujejo se, ter ponosno se postavijo poleg mene, dokler si ne počinejo.“

Skorni, ki so to mermranje hlapčevu slišali, strigli so z ušesi, ter eden reče svojemu tovarišu: „Brat, kaj déš o tem govorjenji? Nama li je dobro? Ta neumni hlapec niti ne vé, kako je njemu dobro in kako ima lahko opravilo. Midva vedno terpíva: po letu naju hoče prah zadušiti, po zimi ozébava in ob dežji časi malo da ne utoneva. In kako nama kamenje gloje kožo?“ — „Brat“, odgovorí tovariš, „terpljenja bi se baš ne bal, tega sem navajen, a dergnenje sè ščetjo vsako jutro in z večera, to me jezí. Niti nikakor ne morem uméti, zakaj bi trebalo, da se v svojem uboštvu še tudi svétim. Naju gospod si mnogo ugaja. Ves dan sedi ter piše, in če se naveliča, gre na izprehod ali v kavarno. Oh, da bi mogel priti za pisarja.“

Leseni hlapec vzdihne: „Oh, jaz tudi!“ A pisar je baš otresel pero, naslónil se na stol in vzdehnil: „Hvala Bogu, da je zopet ta dan minil! Ves dan pisati in pisati! Pisar je res hlapec svojega peresa. To je vse drugače, ako je človek sam svoj, kakor dohtar, moj gospodar. On dela, kadar se mu ljubi, a živi dobro ter dobiva vsak dan debelejši trebuh. A jaz ves dan delam in z večera mi je časi iti lačnemu spat. Oh, da bi jaz bil dohtar!“ Nejevoljno je obuval skorne, a šlape od klobučine je vtikal v žep, kar stopi v pisarno gospod dohtar in zamermrá nanj: „Pojdi, uže je šest; ti ne veš, kako je tebi dobro.“

„Ta se meni kar podsmehuje,“ misli pisar, pokloni se ter odide.

Dohtar je šel v svojo izbo, a vrata so ostala odperta in leseni hlapec je slišal vse, kar se je govorilo. Gospodar je rekel:

„Zdaj bode pisar brezi vse skerbi do jutra, pojde k sosedu in popije verč piva ter popuši pipo tobaka; a jaz? Do jutra bi trebalo, da vse doveršim. Bog vé, kaj si minister misli! Vsak dan pošilja več dela, a k plači uže deset let nij dal doklade; zapovedovati je lahko, a delati, delati!“

„Čudno,“ misli sam soboj leseni hlapec, niti ta nij zadovoljen; tudi on mermrá.“

Nekedó poterka. „Slobodno“, oglasi se dohtar. Zdravnik pride.

„Dobro, da ste prišli, gospod zdravnik, meni je jako slabo v želodci, in zdaj bi trebalo, da bi malo ne vso noč še pisal.“

*) Dobro slovenski se to orodje imenuje: izuvaló, izuvalnik.

Zdravnik ga je za žilo potipal, na uro pogledal in rekel: „Idite v posteljo ter zaspite, vam je treba počitka.“ Po sili se dohtar nasmehne in odgovori: „Gospod zdravnik, vi morete tako govoriti, ker ste sam svoj gospod.“ A zdravnik se prime za trebuh ter se še glasneje zasmeye. „Kaj? Jaz svoj gospod? Jaz sem vseh ljudj hlapec. Noč in dan nijmam mirú. Verujte mi, da je zdravnik največji siromak. Kolikor je bolnikov po mestu, toliko ima zapovedovalcev in zapovedovalek.“

Zdravnik je odšel, a leséni hlapec si je mislil: „Zopet je en nezadovoljnež več. Jaz imam res več tovarišev, nego sem si mislil.“

Zopet nekedo poterka in minister pride ter se jame opravičevati, ker je tako pozno prišel.

„Konči ta je sam svoj gospod“, misli si leséni hlapec. Minister dalje reče: „Ljubi gospod dohtar! izdelajte mi do jutra ta pisma, ker jih silno potrebujem. Baš zdaj sem bil pri njegovem Veličanstvu, a imel sem hudo uro, ker je jako slabe volje. Najrajši bi vložil prošnjo o odpustu, da bi potem bil svoj gospod.“

Hlapec nateza ušesa.

„A to zopet ne more biti“, nadaljuje minister, ker svojega gospoda ne bi rad ostavil v zadrégi.“

„Kaj se li spet snuje?“ povpraša dohtar.

„Oh“, reče minister, „novcev potrebujemo, in to mnogo, a blagajnice so vse prazne. Verujte mi, tako hudo se ne godí nobenemu človeku, kakor ministru.“

„A čemu potrebujete novcev? Dobivamo li mi kake doklade?“

„Doklade? še odščipniti nekaterim nekoliko treba, kajti boj se bliža in vojsko je oborožiti. Njegovo Veličanstvo uže nijma ni ene mirne ure. Posvetovanje za posvetovanjem, a njegovo Veličanstvo hoče povsod v pričo biti. Zdaj so hudi časi!“

Minister vzdihuje in dohtar vzdihuje, a leseni hlapec v kotu uže dalje ne vzdihne. Vse je slišal in si je mislil: „Sami nezadovoljni hlapci, niti presvitli cesar nij sam svoj gospod!“

Od tistega dne je bil leséni hlapec svoje osode zadovoljen, zvesto je delal opravila ter nij mermral. Ali so tudi drugi nezadovoljniji ž njim vred potem bili zadovoljni? — Bog vé!

I. S—a.

Kupica vina.

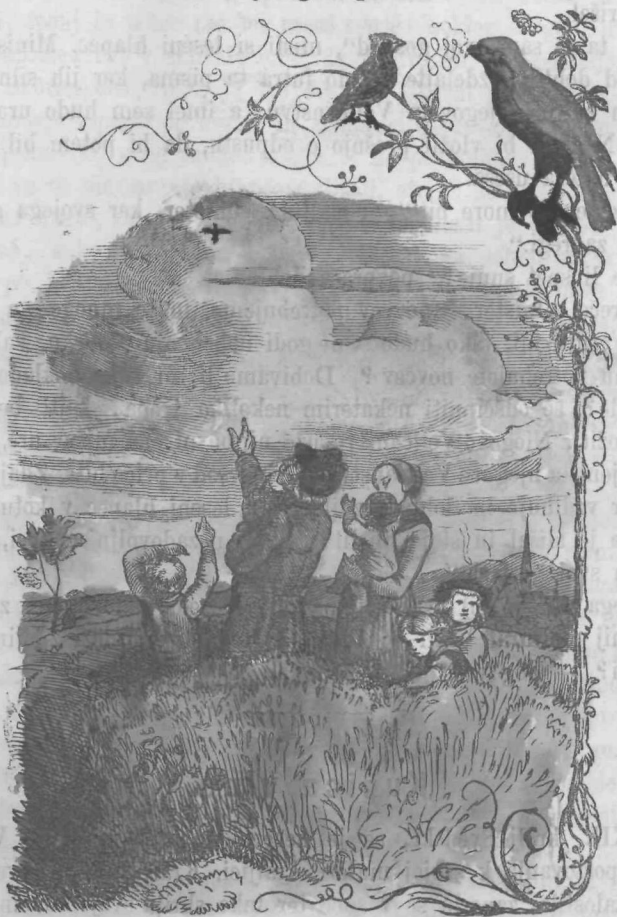
Karel XII., kralj Švedski, se je necega dne zeló upijanil. V pijanosti se je izpozabil spoštovanja k svojej materi, kraljici. Kraljica se je o vedenji svojega sina zeló razžalostila, zaperla se v sobo ter tako skrila svojemu sinu nekaj dni. Druzega dne vpraša Karel svoje služabnike, zakaj se nič ne pokaže njegova mati, kraljica? Ko mu služabniki povedó, reče si kupico vina natočiti ter gre ž njo k svojej materi in jej reče: „Preljuba mati! baš zdaj sem zvedel, da sem se včeraj v pijanosti izpozabil ter hudo razžalil Vas, svojo drago mater. Prišel sem, da Vas od serca prosim oproščenja. A da se v prihodnje dalje ne pregrešim, in da nikoli nič ne storim, kar bi Vas razžalostilo, hočem izpiti to kupico vina na Vaše zdravje s terdnim sklepom, naj bode zadnje v mojem življenji. In kralj je storil po svojem obétu ter vse svoje življenje nikoli potem nij izpil kapljice vina.“

Josip Kotnik.

Pomladansko življenje.

Narava je zopet na novo oživila in se probudila iz dolzega zimskega spanja. Potihnila je tuleča burja in pomladanski vetriči nežno pihljajo po zelenih logih in livadah. Pridne bučelice uže izletavajo po malem na pašo, da bi zopet pridno nabirale in znašale med, katerega jim neusmiljeni človek v jeseni vzame. Vendar uboga živalica še vedno pridno dela in se trudi, dokler jej je vreme ugodno, kajti stvarnik jej je dal nagón, da ne more biti nikoli brez dela. Uže od starodavnih časov sta bučela in mravlja zgled pridnosti in trudoljubivega življenja.

Vesela godba se je uže pričela po zelenih logih in livadah, kajti ptice selilke so se vernile zopet iz daljnih tujih krajev nazaj v milo domovino, ter ubirajo sladke glasove in hvallijo po svoje vsemogočega Boga. Le poglej, kaj se vertí tam gori visoko v zraku, kakor črna pika, ter iz te vertoglave višave ne-

prestano vrišči, žvergljá in drobí nedolžno pesnico? To je skorjanček, ki nam prvi naznanja zaželeno pomlad; radosti mu je vzkipelo drobno serčece, žvergolé se je vzdignil v razjasnjeni zrak, tam se vertí v nebesnih višavah, ter nam od onód veselo vriskaje napoveduje, da se bliža mladoletje.

Po dnevi o lepem vremenu poje skoraj ves božji dan. Veselo ga hité gledat oče, mati in otroci, ko se pevaje dviga više in više, zdaj naravnost, zdaj zopet v ovinkih v sinjo višavo, dokler ga naposled ne izgreší oko. Pevaje se tudi spušča počasi na zemljo, potlej prereže pesen, ter kakor kamen pade na zemljo, kjer mu njegova verna družica gojí mlade. Skorjanček vzveličuje v svojej pesnici lepo naravo, on poje v slavo Stvarnikovo.

Ako greš po zelenem logu in premišljaš neizmerno in umetno delo Stvarnikovo, ali moreš terdoserčno gledati vse to? Ali se ne bodeš čudil tako modrej naredbi, ter molil Onega, ki je vse to iz nič tako lepo napravil in uredil? Vsaka

živalica se giblje in dela po svoje. Tudi človek ne zaostaje; tudi on dela in se giblje enako pridnim živalicam.

Oj sladka beseda pomlád! Zdi se mi, kakor bi se vsa narava otresla onih sanj, v katere jo je zazibala merzla zima. Vse diha novo življenje, vse je veselo in živahneje. In kako ne bi? Solnce nam gorkeje sije, težki oblaki so se izgubili in tudi snega nij več. Livade nas zopet razveseljujejo s svojim zelenilom. Bilke poganjajo malo po malo in povsod se je razsulo duhteče cvetje, ki s svojo prijetno vonjavo napaja in sladí zrak. Drobné ptičice se veselo vozijo po zraku, ter se radujejo in hvalijo svojega dobrotljivega Stvarnika. — In vi otroci, ki ste cvet pomladnega življenja

Zdaj tedaj radujte se
Zdaj si venčike pletite,
Zdaj ko pomlad vam cvetè,
Radost 'z polne kupe pijte;
Zima pride, cvet vmorí,
Vse veselje vam skali.

—d.

Svoje glavna deklica.

Milica, hči premožnih roditeljev, je bila zeló svoje glavna deklica. Kar jej je na um prišlo, to je takój storila, naj je bilo prav ali ne. Ker je bila edino dete, so jo roditelji zeló radi imeli, in jej marsikaj dovolili, kar bi se morda ne bilo zgodilo, ako bi bili imeli še kaj drugih otrok. Zna se samo o sebi, da jej igrač nij nikoli primanjkovalo; tu je ležala punčika preprosto oblečena z belim na široko prevezanim zastorom, bila je kuharica; tam zopet druga lepo oblečena, — bila je hižna; a v omari je imela spravljeno najlepšo punčiko, oblečeno v svili in gladkem žametu po najnovejšem kroji, — bila je to gospá. Ne morem vam povedati, dragi otroci, koliko novcev sta oče in mati potrošila za take igrače. Imela je Milica za svoje punčike tudi primerno shrambo in lepo kuhinjo z vso kuhinjsko pripravo; dosti so imeli posli opraviti, predno so vse te ropotije v red spravili, kedar jih je Milica na vse strani po hiži sem ter tja razmetala.

Ker je imela Milica vsega dovolj, kar je njeno serce zaželelo, postala je vsled tega zeló svoje glavna deklica; često sama nij vedela, kaj bi rada in s čim bi se igrala.

Necega dne je bila sama v hiži; igrače so se jej merzele, dolg čas jej je bilo, kaj naj stori? — Sede v kot za mizo, ter se iz čistega mirú jame jokati. Oče in mati se prestrašita, hitita v sobo, da bi videla, kaj je otroku. Drug za drugim jo izprašujeta:

„Kaj ti je Milica, da se jokaš?“ — „Nič!“ — „Hočeš li jesti?“ vprašajo oče. — „Nečem!“ — „Piti?“ vprašajo mati. — „Nečem!“ — „Hočeš li spat iti?“ — „Ne!“ — zadere se deklica. — „Nu, kaj li vendar hočeš, Milica?“ vprašata jo ob enem oče in mati, — „Jokati hočem!“ odgovori svoje glavni otrok, ter se ne dá utolažiti.

Glejte, tako je povsod, kjer nij šibe v hiži.

Katarina Groser.

Luna, podoba življenja.

Na zahodnjem nebu je plavala luna, kakor legék čoln v svítu večernega žara. Otroci so jo kazali očetu, in Andrejček, najstarejši, reče: „Kako lepa in nežna je. Taka nij zmirom“. „„Zdaj je še dete,““ odgovori mu oče. „„Vsak dan bo večja in njena luč svitlejša, dokler nam pokaže ves svoj obraz. Morebiti, da jo bodo mnogokrat oblaki zakrivali. Potem se bode zopet manjšala ter nam vsa izgine in nam tako pokaže podobo človeškega življenja.““

„Umejem, kaj hočete reči, oče!“ odgovori Andrejček; „človek tudi narašča in se potem manjša, nekaj časa sluje tú na zemlji, ali kmalu izgine v černo zemljo.“

„„In črni oblaki, ki jo mnogokrat krijejo?““ nadaljuje oče.

„A kaj ti značijo, tega ne vem razložiti“, Andrejček naglo odgovorí.

„„A to so nezgode, ki človeka izpremljajo; nobeno življenje nij vse sijajno in jasno na zemlji, vsako je imelo svoje žalostne dni ter jih še ima. Dobrega in pobožnega človeka oblaki samo mimo gredó in dušni počitek mu ostane. Ako je potem kedaj našim očem neviden, vendar še ne pogine, nego živi v duhu v drugej deželi več en in nepoguben.“

Aleksander Martinec.

P i r h i.

Hude zime bode skoraj konec; uže terka prijetna pomlad na duri. Oj koliko veselja bodete imeli preljubi otročiči, ko pojdete iz zaduhle sobe zopet vèn na čversti zrak, ter bodete skakali po zelenem travniku. Uže se sneg taje, in pomladanje cvetke molé nežne glavice izpod bele snežéne odeje, pod katero so spale vso zimo. K novemu življenju se vzbuja vsa narava iz globocega smertnega spanja, ter praznuje veselo veliko noč.

Oj velika noč! Kako vesela beseda je to vam, ljubi otroci! Vidim, kako živo vam tolče serce, ko slišite to besedo. Krajač in čevljar uže vso noč delata, da vam izgotovita novo obleko in obútelj. Kure dan na dan nesó jajca, kakor bi znale, da jih je treba posebno zdaj o velikej noči. Mati je skerbno nabirajo in spravljajo za pirhe ali pisanice, s katerimi vam naredé posebno velikonočno veselje.

Kaj ne, ljubi otroci, da se uže zdaj veselíte lepih, rudečih pirhov, ter šte-jete dneve in noči, kedaj je dobodete v darilo od očeta in matere, botrov in strijcev. Veseli ste jih, ker so tako lepo rudeči, in morda še tudi pisani! Ali še mnogo večje bi bilo vaše veselje, ako bi poznali tudi rudečih pirhov prelepi pomén,

Nu, poslušajte! naj vam ga povem.

Pirhi so lepo rudeči, kakor kri. Vas li to ne opominja presvete kerví našega odrešenika, katero je pretil z ljubezni do nas na lesu sv. križa, da bi nas otél večnega pogubljenja in nam zaslužil nebesa, kjer se praznuje vedno vesela velika noč? — Jajce je mrtvo in nijma življenja; a denite je pod kokoš in pridite gledat za tri tedne. Kaj najdete? Jajce je prazno ter na enej strani odluščeno. Poleg kokoši ugledate majheno pišče, ki se je iz jajca izvalilo, ter čivkaje kliče svojo mater. Od kodi to? V jajci, čegar lupino vidite prazno v

gnjezdu poleg kokoši, oživel se je pišče, ki je s svojim kljunčkom provertalo lupino ter izlezlo iz tesne ječe, da se veseli življenja.

Otroci! ali nij to najlepša podoba veselega vstajenja našega odrasnika in zveličarja od mertvih? Kakor pišče, ki je spalo v jajci, a za tri tedne oživelo in iz groba prišlo, baš tako je tudi naš zveličar ležal tri dni v grobu, a tretji dan veselo vstal od mertvih.

Gledite, kako lep pomén imajo pirhi ali pisanice. Spomnite se tega vsega o velikej noči, kedar boste s pirhi turčali in se igrali!

Jože Petermann.

Bled.

Lahen vetrec ziblje vale
In natihoma šumí,
Preko cerkvice se male
Tja v gorovje odpodi.
Pihaj vetrec, vetrec mili,
Nosi tja na lehkem krili
Pózdrav rajskej cerkviči.

Gozd šumeva in cvetice
Nežna lica vklánjajo
Proti cerkviči device
Kamor valčki tekajó.
Solnce gorko krasno seva,
Raj domači, Bled ogreva,
Žarke vtaplja v jezeró.

Sem poglej, oko človeško!
Domovine naše kras,
Slušaj petje tu nebeško
Slušaj zvona mili glas;
Pojdi po širocem svéti,
Skušaj nam potem naštetí
Kje so raji, kot pri nas?!

Ivan G.

Dobri otrok.

Dobri otrok ljubi Boga in ljudi. Pobožen je in odkritoserčen; roditelje rad sluša ter stori na hip, kar mu rekó. Nikedar ga ne slišiš, da bi govoril kaj gerdega ali pregrešnega. Z drugimi otroci živi mirno; ne terga se in ne meče kamenja. Dobri otrok je uljuden, lepoveden, pohleven, prijazen in hvaležen, odpustljiv in postrežen. Govori zmirom resnico, ter se nikoli ne laže. On ne vzame in ne pokvari ničesar. Vsi ljudje ga imajo radi in tudi drugi otroci se radi družijo z njim. Dobri otrok tudi z živali lepo ravna; ne preganja in ne terpinči jih nikoli. Starih, nadložnih ljudi ne graja in ne zaničuje, ter vsak pregrešek, ki ga je storil, obžaluje. — To je podoba dobrega otroka, glej, da ga posnemaš!

Ščinkovec in polž.

Ščinkovec zagleda verh nekega visokega drevesa polža, ki je z veselim očesom gledal z visočine na zemljo.

„I, kako si neki ti gori prišel?“ vpraša ga ščinkovec.

„Priplezal sem,“ odverne mu polž.

Nauk: Brez terpljenja si ničesar ne pridobimo.

A. B.

Egon Winckler I.G.

Peter zataji Jezusa.

„¹⁾ poslopje Kájfino derzán,
V preddvörje Ivan vníde, ¹⁾
Da zve, kaj bode Jezusu,
In kaj nasledek hrupu.
Pogumen dosti Peter nij,
Za Ivanom ne sméje; ²⁾
A Ivan déklo prosil je,
Odperla mu ja dúri.

Po noči bil je krepek mraz,
Na dvoru so vkurili,
Ter svečeníki, ³⁾ hlapci njih
Ob ognji so se zbrali.
Še Peter k ognju bliža se,
Ne, ker je mraz mu bilo,
Rad zvedel bi, kaj Jezusu
Tam bode se godilo.

Tu pride dekla Kájfina,
In ko ugleda Petra,
„Ta mož je z Galilejcem bil!“
Tako ga vsem ovádi. ⁴⁾
„Človeka tega jaz ne znam,“
Tajéc jej reče Peter.
Petelin prvič je zapél,
A Peter ga ne čuje.

Zbeží; -- ko verne sé nazáj,
Uzré ga druga žena,
Ter hlapcem reče: „Tá je bil
Priatelj Nazarènu!“
„Resnično,“ hlapec néki dé, ⁵⁾
„Da ti za njim si hodil!“
„Jaz ne! Jaz lica mu ne znam!“
Rotí se Peter zopet.

Za nekaj časa hlapec drug
Pokaže s perstom Petra:
„Če rekel je, da ga ne zna,
Očitno se nam laže!
Priatelj velik si njegov,
Govóri po pravici!“
A Peter se zakolne spet:
„Jaz ga ne znam v resnici!“

Nekdó iz rodbe Málhove,
Ki Peter bil ga ranil,
Dolží ga: „Ž njim si v vertu bil,
Čemú se dalje braniš?“
„Človeka tega jaz ne znam!“
Spet zarotí se Peter.
Petelin drugič je zapél,
In zdaj ga Peter čuje.

Domisli Peter se besed.
Ki Jezus jih je rekel:
„Petelin dvakrat bode pel,
Ti zatajiš me trikrat!“
Pogleda Jezus bridko ga,
Obraz si on zakrije.
Odíde tja v samotén kraj,
In tam se milo joka.

* * *
A tudi ti ga čestokrat
S pregreho zatajuješ,
Kadar zapóvedi in uk
Njegóv teptáš prederzno.
Daj milost Jezus ti tedáj,
Da prav razznaš pregreho,
In kakor Peter, z jokom spet
Očistiš dušo svojo.

¹⁾ Vniti, vnidem, hinein gehen: vñ + iti. ²⁾ Sméti, smem in tudi: sméjem, wagen, dürfen. ³⁾ Svečenik, Priester. ⁴⁾ Ováditi, angeben, anklagen. ⁵⁾ Déti, dém, déš, dé, dejál sem znači tudi: ich sage itd., ich habe gesagt.

Nova meterska mera in vaga.

(Piše Ivan Tomšič.)

Prestopimo zdaj k meri (za poveršja ali tako imenovanim ploskovnim meram. Ploskovne mere niso nič posebnega ali novega, ker so osnovane na podlagi dolgotnih mer. Kvadrat, čegar vsaka stran je po 1 meter dolga, imenuje se kvadratmeter ali meterkvadrat in se zaznamená sè znamenjem „□m.“ Mislite si dolgost decimetra, ki si ga lahko narišete na papir, kakor ga ste imeli v 2. listu „Vertca“, ter si po njegovej dolgosti narišite kvadrat, čegar vsaka stran bode po 1 decimeter dolga, in imeli bote decimeterkvadrat ali kvadratdecimeter. — Iz tega tedaj vidite, da nij pri tej stvari nič novega, nego to, da dobijo kvadrati imé od dolgotne mere, na katerej smo je osnovali. Imeli bi tedaj sledeče ploskovne ali kvadratne mere, ako si je denemo v pregled:

Jednôtine deline:

decimeterkvadrat (□dm) = $\frac{1}{100}$ □m
centimeterkvadrat (□cm) = $\frac{1}{1000}$ □m
milimeterkvadrat (□mm) = $\frac{1}{1000000}$ □m.

Jednôtine množine:

Dekameterkvadrat (□Dm) = 100 □m
Hektometerkvadrat (□Hm) = 10000 □m
Kilometerkvadrat (□Km) = 1000000 □m
Mirijameterkvadrat (□Mm) = 100 milijonov □m.

Iz tega pregleda takój spoznate, da je pri tej meri delitev stotinska, a to zató, ker je delitev in množitev kvadratna. Tedaj je:

1 □m = 100 □dm = 10000 □dc = 1000000 □mm;

1 □m = $\frac{1}{100}$ □Dm = $\frac{1}{10000}$ □Hm itd.

To bi bile splošne ploskôvne mere. A imeli bodemo še posebno mero za zemljiška poveršja. Jednôta nove zemljiške ali poljske mere je **ar**. Ta mera nij nič drugega nego kvadrat, čegar vsaka stran meri deset metrov. Ar je tedaj toliko, kolikor 100 □m. Deseti del ara se imenuje decijar; deseti del decijara se imenuje: centijar itd. 100 arom bodemo rekli: Hektar. Iz tega zopet vidite, da poljska mera nij nič novega, nego povzeta je po kvadratnej meri in samo imena so predrugačena, a to zaradi tega, ker je ta mera posebno poljemerstvu namenjena.

Dosedanje ploskovne mere so bile □ seženj, □ čevelj itd. Polje smo merili z oralom, ki je imel 1600 □ sežnjev, a druge daljine po miljah, ki je imela 10,000 oralov. V prihodnje tega več ne bode treba, ker bomo imeli novo po metru osnovano ploskovno mero. Za danes naj bode dosti, ter naj vam samo to še omenim, da so ravnokar prišle na svitlo nove avstrijske meterske mere in uteží, ki jih je narisal in v slovenskem jeziku na svitlo dal Ernest Matthey-Guenet. Vse mere so narisane na velikej karti papirja in to v svojej pravej podobi, kakoršne so v resnici. Nobena šola in nobena gostilnica naj bi ne bila brez te karte, pa tudi po drugih premožnejših hižah naj bi si jo kupili, da se ljudje učé nove meterske mere, ki kmalu stopi v javno življenje. Matthey-Guenetova karta v slovenskem jeziku se dobiva pri bukvarji Gerber-ju v Ljubljani po 70 kraje. Kedor koli ima „Vertec“ naj seže po njo, da vse to lahko tudi pogleda, kar pišemo o novej meterskej meri.

Pririodopisno-natoroznansko polje.

Grom, blisek in strela.

(Konec; glej 1. list.)

Na koncu tega mojega sestavka zapomnite si, ljubi otroci, še nekaj, in sicer to - le:

Človeška modrost sega dandenes uže tako daleč, da se te strašne naravne prikazni, t. j. strele, tudi lahko obvarujemo, in po katerem potu, vam bodem takój povedal.

Slišali ste uže, da imamo reči na zemlji, katere zelo rade električno moč k sebi pritegujejo; k takim in enakim rečem štejemo tudi kovine, t. j. železo, kotlovino, srebro, zlato i. t. d. Take kovine, kedar so na enem konci ostre (špicaste), hitreje sprejemajo elektriko nego kedar so okrogle.

Vidite toraj, da je električna moč v tej zadevi podobna nam, ubogim ljudem, ker tudi ona ima kako stvar rajši nego drugo, enako nam ljudem, ki imamo rajši pečenko nego suh kruh. Kedór toraj želi svojo hižo obvarovati električnih udarcev, naj elektriki nastavi železa. Na ta način izumeli so ljudje tako imenovani strelovod, katerega ste gotovo uže večkrat videli na večjih gospodskih hižah.

Strelovod nij ničesar drugzega nego preprosti drog, ki moli k višku, ter je navadno železen, a da mu verh ne zarujavi, denejo nanj iz kotlovine narejeno in s suhim zlatom pozlačeno sulico; drog je treba potem napeljati v vlažno zemljo, t. j. k drogu se mora prikovati železna ali kotlovinska šina, po katerej se strela v zemljo odpelje. Dolenji konec take železne šine je treba v potok, studenec i. t. d. napeljati, ker voda sprejema električno moč, a ta moč nijma dosti časa, da bi mej tem kam drugam skočila.

Kedar se tedaj gromonosni oblaki nad hižo privlečejo, ki ima strelovod na strehi, pritegne strelovod počasi električno moč iz oblakov k sebi in hudourni oblak mirno memo nas odide. Ako je pa v oblaku mnogo električne moči združene, da se vžgè, tedaj udari strela v tako reč, katera jej je najbližje in katero najraje ima, a to vam je baš òni železni drog na strehi; električna moč se prime tacega droga, se po njegovej železnej šini odpelje v zemljo ter ne naredi nikakoršnega kvara niti hižam, niti ljudem. Ako je hiža jako velika, nij dosti en strelovod, ker železni drog brani samo toliko prostora, kolikor bi ga z dvema tacima drogoma objel; postavim, ako je drog dva sežnja visok, je hiža štiri sežnje okrog pred strelo zavarovana.

Da si tudi vsak gospodar ne more imeti strelovoda na strehi, vendar se tudi lahko drugače zavaruje pred strelo. Kedar zunaj huda ura razsaja, nevarno je biti v sobi pri dobrih strelovodih, t. j. pri tacih stvaréh, katere rade privlačijo elektriko k sebi, a to bi bilo: pri oknu, tik stene, pri železnej peči i. t. d. Najbolje je, ako se takrat vstopimo v sredo sobe. Najnevarnejše je ob hudej uri biti blizu dimnika, — dimnik je vselej verhu strehe, tedaj najvišja reč, v katero strela najrajše udari. Ako vas huda ura zunaj zateče, ne hodite pod visoka drevesa; drevo na ravnem polji je baš to, kar je strelovod na strehi, t. j. strela najrajše na polji udari v visoko drevo.

A posebno dobro si zapomnite, da je strela izmej vseh dreves, največja prijateljica hrastu, da jo hrast tedaj najrajše privlači. Bilo bi toraj zelo nevarno ob hudej uri stopiti pod hrast. Povejte to tudi vsem pastirjem, ki je poznate.

Kedó ob hudej uri na konji jezdi, naj le takój skoči doli, pa naj kacih pet korakov za njim gre. Ako ste v gozdu o tacem nevarnem času, brez vse skerbi lahko na cesto stopite, ker vas drevesa okolu vas dovolj branijo strele.

Sploh je dobro, da se človek o tacem času varuje prepuha (Durchzug), in da naglo ne hodi niti naglo ne jezdi.

A nikarte misliti, da človek, kedar naglo gré ali jezdi, strela za soboj vleče, kakor mnogi neumneži mislijo. Nagli hod je samo zaradi tega nevaren, ker se človek lahko izpotí, in iz njega para izhlapuje, a para je dober strelovod, tedaj lahko strela pritegne k sebi.

O času groma in strele je treba tudi to vedeti, da je jako nevarno, ako se mnogo ljudij v enej sobi zbere; ako so pa morda uže poprej zbrani bili, ne hodite za božjo voljo odpirati oken, ker bi po izlazečej pari najlaže strela v sobo prideria.

Še nekaj. Pri nas na Kranjskem je navada, da zvonijo, kedar se huda ura bliža. To je jako nevarno — in sicer nevarno za zvonarje ali cerkvenike, — zakaj? to iz tega, kar vam sem povedal, lahko sami uganete.

Ako bi kedaj v vašem življenji našli ali sploh videli človeka, katerega se je strela doteknila (kar vam pa jaz ne želim), nikarte bežati od njega ali pa celó vanj zijati. To se ve da v tej zadevi le zdravnik natanko pomagati more, nu dobro je, ako ljudje tacega siromaka hitro na dež nesó, a če dežja nij, da ga z merzlo vodo polivajo, s kertačami dergnejo in mu kameličnega čaja z jesi hom piti dadé.

Ako vse to ne pomaga, in se kak siromak nikakor ne oživí, izkopajte seženj globoko jamo, in postavite nesrečneža vanjo takó, da mu bode samo glava iz nje moléla, a še bolje bode, ako ga postavite na kúp gnoja, kar se na kmetih prav lahko zgodí.

Dogodilo se je uže, da so taki z zemljo zasipani ljudje oživeli čez nekoliko ur.

Prihodnjič, ako boste pridni, povedal vam bodem nekaj o božjej mavrici.

Lj. T.

Jezikoslovne stvari.

Po nekaterih vprašanjih spoštovanih čitateljev: „Zakaj pišemo v „Vertci“ oblike in besede, ki se ne rabijo in morda tudi ne čujejo povsod,“ — prisiljeni smo listu dodati poseben predál z naslovom „Jezikoslovne stvari“. Takovšen predalček je imel tudi nekedanji „Vedež“, v katerem so se pojasnjevale menj navadne in tuje besede, ki so se nahajale v listu. Ker zaradi preskopega časa nikakor ne moremo odgovarjati posameznim vprašanjem v posebnih listih, in ker se v listnici take stvari ne dadé povedati, kakor bi radi, mislimo, da bode vsem našim spošt. čitateljem ustrezno, ako tudi za jezikoslovne stvari

v „Vertci“ odmérimo prostor. Res je, da enake stvari ne bodo zanimale vsacega izmej naše nežne mladine, katerej največ ter posebno pišemo in izdajemo „Vertec“; ali upanje gojimo, da nam bode odrasla mladina hvaležna o enakih drobtinah, ki jej bodo na poduk o jezikovih oblikah in besedah, katerih morebiti zdaj še ne umeje. Strogo se bomo pazili, da ne zavlečemo v preobširnost ter da ne vzamemo preveč prostora drugim „Vertcu“ namenjenim spisom. Objavljali bomo samo take „Vertčeve“ oblike in besede, katerebi utegnile bitirazlično komuneznane, in o katerih nas bodo naši spošt. čitatelji sami povpraševali. Začnimo denes takój z naslednjimi besedami:

Nijsem. — Oblika: nisem, kakor se zdaj pri nas tudi sploh piše, najbolj rabi Gorenjcem; a svojstvo našega jezika je ne more odobriti, ker ne stoji namesto: ni + je sem ali namesto: ni + sem, nego namesto: ne + je sem (nicht bin ich). Obtorej so Gorenjci glas i nepravilno skerčili iz: e je, ker e je se po pravilu kerči v ě. Zategadelj je stara slovenščina dobro pisala: nĕsmĭ, nĕsi, nĕ, in Dolenjci, ter ž njimi vred veliko število čisteje in lepše govorečih Slovencev, še zdaj izrekajo: nĕsem, nĕsi, nĕ (nejsem, nejsi, nej), kakor: dĕte, mlĕko (dejte, mlejko, a ne: dĭte, mlĭko). Metelko je pisal: nĕsem, nĕsi, nĕ; Miklošič v Formlehre na 217. strani uči: „das meist abfallende je bildet (im Neuslovenischen) mit e ein ě in: nĕsem, nĕsi, aus: ne je sem, ne je si, wie: nĕmam, nĕmaš, aus: ne imam, ne imaš.“ — A namesto glasú ě zdaj pišemo sam e: dĕte, mlĕko, in zato bi se najpravilneje pisalo tudi: nĕsem, nĕsi, nĕ; ali ker je naš pravopis tako oskóden (pomankljiv), utegnil bi prĭglas (akcent) odpasti, osobito v naglem pisanji, in potlej bi stalo: nesem (kar je tudi: ich trage), nesi (kar je tudi: trage du), ne (kar je tudi: nicht). Za obliko: nĕsem bi najpravilnejša bila: nejssem, nejsi, nej, kajti v češkem je: nejssem, v gorénjeserbskem: néjsym, v dolénjeserbskem: nejsom, a ker se te oblike naši pisatelji ne hoté poprijeti, zatorej nemamo kam, nego pisati nam je: nijsem, nijsi, nij, da-si tudi ta oblika nij čisto slovenska, in zato slabejša od obeh poprej imenovanih, kajti po serbsko-hervatskem narečji se je porodila v belokranjskeji zemlji ter v nekaterih krajih štirske dežele, kodar je res navadna; vendar je nekaj boljša, nego li: nisem itd., ker se ž. osoba: nij ne more nikoli pomešati z: ni — ni (weder — noch). — Kaj bi porekli naši čitatelji, ako bi „Vertec“ res začel pravilno pisati: nejssem, nejsi, nej? — Beseda nič se ne more niti ne sme drugače pisati nego li: nič; kajti zložena je iz: ni (nein, nicht; ni — ni, ni + ti — ni + ti weder-noch), in iz besede: čĭ was: strsl. čĭ + to was, ni + čĭ nichts, poleg ni + čĭ + to nichts. Z: ni so zložene tudi besede: nikdo, nikdar, nikder (nikjer), nikamor, nikódar itd.

Baš. — Beseda baš nij turška, niti je kedaj bila. Vuk Stefanovič v pervej izdatvi svojega rečnika (1818. l.) res piše: „baš“ 1) Haupt, Vordertheil des Schiffes; 2) gerade“. Zvezdica pri besedi znači, da je turška; ali v drugej izdatvi (1852. l.) razločuje te dve besedi, o pervej govoreč, da je turška, a drugej ne dodaje nič zvezdice, nego samo uči: „baš gerade, durchaus: baš neču; nema baš ništa; baš sad dodje.“ — To besedo je imela uže stara slovenščina: bŭhŭma adv. ganz und gar, bŭhŭmĭ adv. gänzlich, vŕllig, bŭšĭja adv. ganz und gar, im allgemeinen; gerade, eben, just, bŭšĭ adv. ganz. Iz staroslovenske besede: bŭšĭ je novoslovenska: báš, : kakor: vás (Dorf) iz: vĭšĭ. Beseda: baš nij

Slovenec še odmerla; kajti še zdaj krepko služi belim Kranjcem, in tudi v Vodnikovih pesnih (1869. l.) na 118. strani čitaš:

Iščimo si pomočnika,

Zdaj je sila baš velika.

Dolenjci jo po nekatere kraje rabijo v podsmehljivem govoru, ali pokvarjeno jo izrekajo, namreš boš: A reče: tebi je Marko dolg uže plačal? B odgovori: e boš, ja freilich! ganz und gar nicht! Iz tega se je tudi rodilo poulično ljubljansko govoričje: ne boš, ganz und gar nicht: ne boš kaše pihal. Na Dolenjskem okolo Zatičine imajo: bašt, namesto: bašti: baš + ti, (kakor: kaj + ti, ni + ti), n. pr. jaz rečem ženi: Žena! denes nij mraz. Žena mi odgovori: bašt mraz je (ganz und gar kalt ist es). Ker imamo svojo besedo: baš, zakaj bi rabili nemščizno: ravno? N. pr. ravno zdaj, ravno kar itd., to je vse po nemški.

Skôren — rna, mošk. spola, poleg tega tudi: skornja — nje, žensk. spola, pravilnejša nego li: škoren ali škornja, ker je starejša, kakor je tudi: skala čistejša in starejša oblika nego li: škala. Korenika je: kor, od kodar imamo: kora in skorja (die Rinde).

Razne stvari.

Drobtine.

(Zrak) je prozorna, tekoča, razlézljiva in zeló tenka telesnina, ki vso zemljo okrožuje. Zrak se povsod razširja in vleze v najmanjše praznine vseh drugih stvarij. Nikjer ne najdeš prostora, da bi ne bilo zraka v njem. Zrak je ljudem, živalim in rastlinam potreben; kjer nij zraka, tam ne morejo rasti rastline, niti ljudje in živali živeti.

(Plésen) nij drugo nego li mnogo združenih gobic, ki se kakor belkast ali černo-zelenkast prah po malem prijemljó kruha, sira, lesa, zidovja in mnogih drugih stvarij. Plésen jedí izpridi, da nijso užitne, kakor kruh, sir itd. Kedór bi je užival, ta bi izbolel.

(Drevesna goba) raste po starem drevju, najčešče na votlih verbah; kuha se v lugu, potlej se stolče in tobakarji jo rabijo, da si ž njo ogenj ukrešejo. Dobra je tudi za rane, da se kri ustavi.

Kratkočasnice.

* Nek učenec je bil v šoli vprašan: „Kako je očetu ime?“ Učenec odgovori: „„Ta stari.““ — „Kako pa materi?“ — „„Baba.““ odverne učenec. Na vprašanje učiteljevo, kako more to biti, odgovori učenec: „Moja mati nikoli očetu drugače ne pravijo, nego „ta stari,“ a oče materi tudi ne drugače, nego „baba.“ — „Če je temu tako, kako pa tebi pravijo?“ vpraša učitelj dalje. „„Meni pravijo kaštronček,““ se veselo odreže učenec. Se vé, da se je vse po šoli smijalo. —

* Pri očitnem izpraševanju je nek gosp. nadzornik vprašal učenca, ki je zeló počasi in zlogovaje bral: „Ali ti, Francek, kedar si lačen, materi tudi praviš: Ma-ti, daj-te mi ma-lo kru-ha?“ Deček odkima, da ne. „Nu, kako pa vendar prosiš kruha?“ vpraša ga dalje nadzornik. — „„Nikakor,““ odgovori deček, „„ker ga še nijmamo ne!““

Iv. B.

Uganke.

1) Kje se čuje petelin, kedar zapoje, v tri dežele?

2) Kedó si poprej nogo ulomi, oni, ki pade z mize ali oni, ki pade z zvonika?

3) Poznam neko zelo čudno zver,

Deni jo v pašo ali žir,

Nikoli se tako ne odebeli,

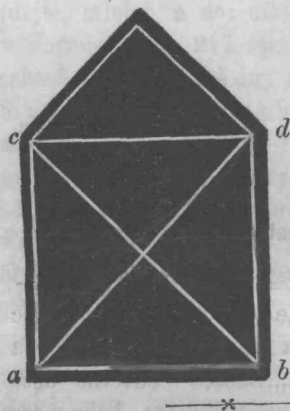
Da bi si skrila svoje kosti.

Kaj je to?

4) Kaj je bilo uže pred Kristusom in je še zdaj, a vendar je samo 4 tedne staro?

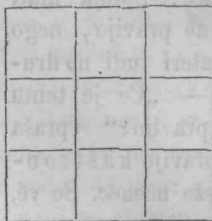
(Odgonetke ugank v prihodnjem listu.)

Zabavni nalogi.

I. Kako boš naslednjo podobo

narisal z eno samo potezo, brez da bi čez narejeno čerto še enkrat z roko potegnili?

II. Izbrisi od naslednjih devet kvadratov osem črtic tako, da ti ostaneta še dva kvadrata.

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Rešitev računskih nalog v 3. listu „Vertca“

„No, Tonče, kako je uže s tabo; ali si rešil moje račune?

„Da, ljubi moj Dragotin, poslušaj in takój se prepričaš, da znam tudi jaz računati, kajti povém ti, da imaš 46 orehov in star si 14 let.“

„Tonče! dobro si jo uganel.“

Obé nalogi so prav rešili: Gg. Jos. Mlekúš, duh. pom. v Tominu; Iv. Ramor, kap. na Htinji; Ant. Kukelj, kap. v Vodichah; Jos. Kukovec, kap. pri sv. Lovrenci pri Ptuji; Fr. Ferk, kap. pri sv. Jakobu v slov. goricah; Jos. Tomšič, duh. pom. v Kanali; Jan. Borštnik, učit. v Šmarji; Jos. Srebernič, učit. v Čepovanu; Ad. Pracni v Starem trgu p. Loža; Lojze Jurinec, mladenič v Banovcih; Seigeršmid v Idriji; And. Zdolšek, dij. v Celji; Janko Šumi, dij. v Kranji; Anton in Jožef Obreza, učenca v Ljubljani; — Alojzija Pečar, gospa na Kerki; Marija Papež, gospodična na Jesenicah in Barbara Höchtel, gospodična v Ljutomeru.

Samo drugo nalogo so prav rešili: Gg. Anton Štupca, učit. pri sv. Petru pol. Savine; Heljeodor Kromi v Laščah; Tone Medved, učenec v Rajhenburgu; — Antonija Breskvar, učit. v Ljubljani; gospodične: Marija Aljancič v Celovci; Jerca Aljancič v Bistrici p. Teržiču; Marija in Elizabeta Golob v Ljubljani.

Slovstvene novice.

Kakor lanskega leta, tako izhajajo tudi letos v Zagrebu „Smilje“ zabavno-podučni list s slikami za mladost. — Dobili smo do zdaj 2 lista v roke ter se nam po obliki in tvarini tako dopadajo, da je prav živo priporočamo vsem, ki se želé hervlašćine po najlažem potu naučiti. „Smilje“ veljajo za vse leto samo 62 kr. in se naročuje pri opravišću „Smilje“ (Pivarska ulica br. 90) v Zagrebu.

Novim naročnikom dajemo na znanje, da se še vsi listi letošnjega „Vertca“ dobé. — Tudi imamo še nekoliko terdo vezanih iztisov od leta 1871 in 1872 po 2 gld. iztis.

Uredništvo.

LISTNICA. Gg. V. J. v R.: Prosimo večkrat kaj iz Vašega spretnega peresa. — J. B. v Š.: Dobro ao nam došle kratkočasnice; baš tacega gradiva nam najbolj primanjkuje za „Vertec“; záto prosimo nadaljevanja. — P. F. v N.: Vaše uganke niso prilicne za natis; nekatere so tudi uže preveč znane. — H. K. pri sv. Petru pri sv. gor.: Smo porabili; le večkrat kaj! — J. P. v Št. Koc.: „Pustnik in kos“ pride prihodnje leto na versto, za zdaj uže prepozno, le večkrat kaj! — K. G. v Roj.: Pri prestavah bodite bolj zbirna, ter vzemite boljšega gradiva za „Vertec“. „Domišljenost“ nam se prav nič ne dopade. — Ant. Z. v Lj.: Šmidove povestice uže imamo v slovenski prestavi, prestavljajte rajši kaj družega. — L. J. v Borovcih: Smo Vam hvaležni za pripisane spise; sčasoma pride vse na versto. Sl. Matica je za 1873. l. izdala samo „Slovanstvo“ in „Letopis“, toraj je vse v redu, kakor ste prejeli. — Nekaterim drugim gospodom: V kratkem písmeno. —